

tovljenemu „avtomatu“, nego kakemu človeku! — Dolgo časa je stal pred temi omazanimi obrazi, naposled uže ni mislil nič več ná-nje; ko pa je prodajalničar, siv možiček v frizovem plašči, z brado — neobrito vse žive dni, govoril mu dolgo časa, razgovarjal se je in beretal, a še zmérom ni znal, kaj mu je po godu in kaj bi rad. — „Za te kmete in za krajino vzamem 25 rubljev. Kakov obraz je to! — Kar oči bi pustil na njem človek; še le dobil sem ga z borze; ni še posušil se lak na njem! — Ali tù-le je zima, — vzemite zimo! — petnajst rubljev! — samo okvir je vreden toliko. — Gleдите, kakova zima je to!“

Po teh besedah je prodajalec na láhko potrkal na platno, a gotovo za tega dél, da bi pokazal vso vrednost te zime. — „Ukažite, da jo dádem zaviti in nesti za vami! — Kdé račite bivati? — Hoj, mali, daj mi povezek!“

„Čakite, prijatelj, ne tako brzo!“ — rekel je, ko je bil izpametil se in zagledal, da nagli prodajalec res začenja povezavati obraz.

Mrzelo se mu je, ker tako dolgo časa stoji v prodajalnici, pa ni kupil še ničesar, torej je opomnil: „Čakite, pogledam, ali je tukaj-le meni kaj ugodnega“ — in sklonil se je in jel s tal dvigati na kup zmetane oguljene, zaprašene, stare obraze, ki niso, kar je podoba kazala, imeli nič posebnega. Tù so bili obrazi neke stare rodbine, ki morebiti ni imela na sveti nikakoršnih potomcev več; do céla neznani obrazi z raztrganim platnom; okviri, ki so bili zgubili zlatilo, s kratka: tù je bila sama stara šara. Ali umeteljnik je pregledal jo in skrivaj mislil: „Morda najdem kaj.“ Mnogokrat je slišal besedo o tem, da imajo med šaro prodajalci često slavnih živopiscev (malarjev) obraze.

Ker je prodajalničar videl, kam je zameknil se umeteljnik, odpovedal se je postrežnosti, vdal navadni in pristopni važnosti, in zopet je vstopil se k vratom, zval je mimo prihajajoče in kazal jim z roko prodajalnico. „Semkaje, gospodje, tù imate obraze! — dobil sem jih z borze.“ — Uže se je nakričal, a največ zamán, nagovoril se je do sita sè starinarskim prodajalcem nasproti, stal je tudi pri vratih svoje prodajalnice; ko pa je bil napósled spomnil se, da ima v zakladnici kupca, obrnil je hrbet v ljudi in stopil v prodajalnico. „Nu, gospod, ali ste izbrali kaj?“ — povprašal je. Ali umeteljnik je uže nekoliko časa nepremično stal pred nekim obrazom v velikem in nekedaj dragocenem okviru, ki so jedva na njem lesketali davnega zlatila ostanki.

To je bil starec rujavega, okoščelega, strhlega obraza; njegovega lica črte, kazala je podoba, zedinjene so bile v krčeviti razgretosti in niso pričale severne moči, ognjeni jug je bil označen na njih. Imel je široko azijsko obleko. Da-si je podoba bila zamazana in oprášena, vendar-le je, ko je bil prah zbrisal jej z obraza, opazil ostanke dela izbornega umetelnika. Podoba, zdelo se je, da je nedodelana; ali čopič, njega moč je bila očita. Najčudovitejše so bile oči: podoba je kazala, da je o njih delu umeteljnik upotrebljal vso silo in vso skrb. Gledale so narávnost, gledale sè samega obraza, kakor bi bile njega razmernost motile sè svojo čudovito živostjo. Ko je bil podobo prinesel k vratom, gledale so oči še silnejše. Prav tako so vplivale na ljudi. Ženska, ki je stala za umeteljnikom, vskliknila je: „Ta gleda, ta gleda!“ — in umeknila se je na stran. Nekaj neprijetnega, neumljivega je čutil tudi sam in obraz položil na tla.

„Nu, torej vzemite podobo!“ — rekel je prodajalec.

„Za koliko?“ — povpraša umeteljnik.

„Zakaj bi prenapenjal? — dajte mi tri četvrtake.“ *)

*) Četvrtak plačuje blizu 25 novčičev srebra.

„Ne dádem jih.“

„Nu, koliko pa bi dali?“

„Dvogrivnik“, *) — odgovoril je umeteljnik in hotel oditi.

„Koliko ponujate! — za dvogrivnik ne kupite ni okvira. Podoba kaže, da nečete kupiti obraza. — Gospod, gospod, vrnite se! Priložite le grivnik. Vzemite ga, vzemite za dvogrivnik. Le na početek, ker ste prvi kupec.“ O tem je delal z roko, kakor bi bil hotel reči: „Nu, pa naj bode, hudir vzemi ta obraz!“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 23. jul. (Izv. dop.) Med velikimi prazniki, katere ste na Štajarskem in Kranjskem obhajali pretekle dni, so bile vse druge novice iz drugih slovenskih krajev neznatne; zato se je tudi Vaš poročevalec zakasnil, in sicer toliko rajši, kolikor manj bi bila njegova poročila prijetna. Kar goriškim in vsem Slovencem ugaja, je to, da dobimo v Gorico metropolita zopet Slovenca. Kakor ste izvedeli iz uradnega dunajskega lista, imenovan je za goriškega kneza in nadškofa dr. Alojzij Zorn, dosedanji poreško-poljski škof. Zdaj pa takoj s strahom poprašujejo Slovenci in Hrvati, kdo pride za naslednika na škofijski sedež poreško-poljski. Ravno v tem delu tužne Istre Italijani in „italianissimi“ gospodujejo, tako da je edino cerkev še nekaj rešila, da se Slovani niso popolnem poitalijanili. Bati se je pa, da slovanski živelj zgubi zadnjo zaslombo, če pride v južni del Istre škof, katerega dobé Italijani v svojo oblast, ali ki bo uže po rodu njim prijazen na škodo Slovanom. Na to stran naj gleda vlada dunajska, da v prvi vrsti ne bodo trpeli avstrijski interesi, ti pa bodo na škodi, če se bo Slovanom krivica godila od viših pastirjev. Preteklost uči le prebridko o tem!

(Konec prih.)

Logatec 19. julija. (Slavnostni govor, govoril čast. g. Ivan Lavrenčič pri svečanosti, katero je priredil okraj logaški v spomin 600letne zveze Kranjske z dinastijo Habsburško dné 15. julija v Logatci:)

„Velečastna gospoda!

Premili mi rojaki!

Z nebeških višav zrejo danes na nas očetje in pradedi naši, izlasti oni, ki so živeli pred šestimi stoletji, ter kličejo nam: „Stokrat srečni, da ste dočakali dan veselja, da ste dočakali časov, ko solnce krasno dom vaš tako prijetno ogreva. Vedite, da je bilo nekedaj v njem vse drugače vsaj tačas, ko smo mi živeli, bila je Kranjska pusta in blagostana prazna; gosta megla razprostirala se je nad njo, katero so pregnali le malo malo kedaj in to za malo časa zlatorumeni žarki ljubkega solnca. In da veste zakaj, čujte! Stoletja pretakala se je kri naša v potocih, ker smo se borili sedaj z Obri in Longobardi, kmalu z Madjari, ki so se hoteli sè silo polastiti naše posesti; in potem, ko smo jih premagali in sicer slavno premagali, menite, da smo mi gospodovali v domu svojem? Nikakor! Osoda je hotela, da so prišli tuji knezi, razdelili si deželo in gospodarili v njej čestokrat v njeno in našo pogubo. V takem stanu je bila nekedaj Kranjska, to svedoči nam danes glas naših pradedov.

Toda oče nebeški, ki ljubi jednako vse dežele, vse narode, — usmili se je, pošlje jej odrešenika, pošlje jej skrbnega očeta. In ta bil je praded onega visokega gospoda, v čegar velečastno obličje je zrlo danes pre-

*) Dvogrivnik plačuje blezu 20 novč. srebra.

srečno oko naše, — bil je grof Rudolf Habsburški. Njemu uklonijo se takoj gospodarji dežele naše; ukloni se mu Majnhard grof goriški, ukloni se mu patrijarh oglejski, škof briksenški, ukloné vojvode koroški ter spoznajo ga vsi za svojega gospoda; le Otokar II., kralj česki, noče ga pripoznati; a zato pristopi sila zunanja, tù pristopi meč, da ukloni viteza nepokornega. Prišlo je do boja in Rudolf z vitezi svojimi premaga slavno sovražnika dné 26. avgusta leta 1276. na polji moravskem. Upravo dežele prepusti sedaj svojemu zetu Ljudevitu, vojvodi bavarskemu; dné 27. decembra l. 1282. pa podeli jo z dovoljenjem volilnih nemških knezov svojim sinovoma Albrehtu in Rudolfu, a dobrih pet mesecev potem na priprošnjo deželnih stanov le Albrehtu.

Njega vzprejme Kranjska z veseljem za svojega gospodarja ter prijeten bil jej je trenutek, ko so nje stanovni dné 11. julija l. 1283. prisegli mu udanost in zvestobo. Vsaj je gojila uže tedaj nado najboljšo, da so minuli zá-njo tužni dnovi in da jej je napočila z novim vladarjem zarja bodočnosti boljše; — to uverovale so jo kreposti daleč okrog sloveče hiše Habsburške. In res, slutilo je pravo! Habsburžani so storili mnogo za njeno blagost, za nje razvoj dušni in telesni, — za cerkev in dom. To, mili mi rojaki! svedoči povestnica, to svedoči dejanja, katerih nihče tajiti ne more.

Vzprejmimo v roke knjigo cerkvene zgodovine Kranjske, odprimo jo, čitajmo in videli bomo, da se je jel cerkveni verski živelj uže za prvih Habsburžanov razvijati, utrjevati in cvesti v letih poznejših, — in to vsled tega, ker niso bili unuki Rudolfa jedino le cerkve zvesti sinovi, temveč tudi nje pospeševatelji. Koliko župnij, koliko duhovnij so oni ustanovili! Koliko cerkva, koliko samostanov so pomogli sezidati; izlasti prekrasen spominek pa postavil si je Friderik III., ker je ustanovil l. 1461. škofijo ljubljansko, katero so razširili njegovi unuki tako, da obsega uže 50. let celo kronovino. Bili so pa tudi veri katoliški vrli zaščitniki, posebno v stoletji 16., ko je razburil nauk Lutra Martina duhove naših očetov in pridobil si jih mnogo. Tedaj krepko so se borili Habsburžani za resnico; boj pričel je Ferdinand I., nadaljeval ga nadvojvoda Karol in slavno dokončal Ferdinand II., — oni vladar, ki je vedel in znal po slavni zmagi tudi zaceliti rane, katere je vsekala cerkvi sila nasprotna. In ako bi zamogli sedaj vprašati njega in sploh vse vladarje iz hiše Habsburške, zakaj neki so se trudili toliko za blagostan cerkve, za blagostan vere, izvestno bi nam odgovorili, da so delali to iz verskega prepričanja in ker so bili in so uverjeni, da Kranjska doseči zamore blagost vsestransko le tedaj, ako spoštuje resnice katoliške — nje, ki so jedini izvor prave pravdnosti, trdnih značajev ter neumorno delavnih in zvestih državljanov, tedaj tudi blagosti časne, blagosti telesne, za katere razvoj so si pridobili unuki Rudolfa jednako zaslug mnogobrojnih.

Uže cesar Albreht I. podelil je metropoli Kranjske in drugim mestom mnogo privilegij in svoboščin v to svrho, da bi se ona razvijala, a razvijala v njih tudi kupčija in obrtnija. In res uže v 14. stoletji izvaževali so se domači pridelki v Trst in Benedke, a tudi na Ogersko in Nemško; da je pa bil transport tem lažje, zvezal je Karol VI. v preteklem stoletji Kranjsko po velikih cestah z morjem in družimi važnimi pokrajinami. Jednako je dôba boljša napočila stanu poljedelskemu, stanu kmetijskemu. Smelo trdimo, da ga ni bilo Habsburžana, da ni spoštoval kmeta, mu pomagal in branil ga navalov žlahtnikov, ki so ga preje često-krat tlačili neusmiljeno; da! slavna Marija Terezija in njen sin Josip II. priborila sta mu skoro popolno svobodo ter izlasti njemu v blagost osnovala prve ljud-

ske šole. In koliko so storili unuki Rudolfu za razvoj vednosti in umetnosti ter upravo dežele, to zapisala je vse mati zgodovina s prekrasnimi pismeni v debelo knjigo svojo.

Vedite pa, mili rojaki! da ves ta trud je izviral iz srca, iz ljubezni do Kranjske, do doma naših očetov. In ravno zato rodil je toliko sadú in segal v srce našim pradedom, ki so jeli ljubiti in ljubili hišo Habsburško tako goreče, da se niso nikedar strašili krvi svoje preliti, kedarkoli je šlo za njeno čast in slavo, last in gospodstvo. To svedoči v zgodovini s krvjo naših očetov zapisana dejanja, to svedoči boji, ki so jih bili oni s krvoločnim Turkom skoro dve stoletji ter boji, ki so jih bili z Benečani, Francozi, Nemci in z drugimi sovražnimi silami, ki so žugale uničiti hišo Habsburško. In s to ljubeznijo so pojili naši očetje svoje otroke, pojili so nas. Kedo se ne spominja bojev v času najnovejšem, v katerih se je prelivala kri kranjska-slovenska! Kedo se ne spominja bojev na severu z Nemci, na jugu z Lahi ter ustaši v Bosni in Hercegovini, v katerih so se hrabro, najslavnejše bíli Kranjske sinovi — neužugani vitezi! In vprašajmo jih, kaj jim je dajalo tù pogum, kaj dajalo jim srčnost? Odgovoré nam izvestno: „Ne povelje, ne sila, temveč ljubezen do preslavne hiše Habsburške, ljubezen do presvitlega cesarja. Da! ljubezen, hrabri rojaki, peljala vas je v boj in vodila vas je v boji — ljubezen, katera je prirojena duši vaši in katero utrjujejo in množé darovi, ki jih trosi v meri največi na dom naš neprestano še preslavna hiša Habsburška, ki jih trosi presvitli vladar Franc Josip I.

Da res! Koliko dobrega je storil uže on za deželo našo, koliko v njej za cerkev, koliko za šolo, koliko za blagost telesno splošno in posebej za kraje posamne — tudi v našem Logatci za časa grozovitega požara — vse to smo čuli, ali čitamo radi ali gledamo z lastnimi očmi. Najraje pa ozira se oko naše na dar najkrasnejši na polji narodnem, na dar, ki je ravnopravnost politična in jezikoslovna, na podlagi katere se mi duševno gibljemo prosto, se razvijamo in napredujemo. In zeló prijetno nam je, vidé, da nam Nj. Veličanstvo tù še pomaga in nas hrabro brani pred silo sovražno, ki je ovirala nas uže čestokrat pri narodnem delu; da! hotela nam je še celó dar prekrasni — ravnopravnost vzeti, a presvitli cesar postavil se jej je tedaj še posebno za nas v bran ter rekel odločno: „Jednaka bremen, jednake pravice — Mir hočem imeti med svojimi narodi!“ Da! vsem narodom pravični vladar! mir in blagost podložnih svojih hočeš imeti, to svedoči Tvoji nazori ter svedoči Tvoja dejanja, to svedoči Tvoja sedanja slavna vlada, kateri je geslo Tvoje geslo: Sloga, mir, ljubezen, pravičnost in neumorna delavnost. Zato dosegel si ž njo uže mnogo in skoro dosegel bodeš svrho svojo: mir in blagost narodov svojih, v prvi vrsti naroda slovenskega in ž njim dežele Kranjske.

Mili rojaki! Ko gledamo ta dela slavna in premišljujemo jih, ne čudimo se, da kipi rod slovenski in Kranjska hvaležnosti do presvitlega cesarja in da se napolnjuje dom naš in vseh naših krvnih sobratov in sester z najslajšimi čutili ljubezni do njega ter, da želi mu jih razodeti. Ta želja izpolnila se jej je dni najnovejše in za naš okraj logaški izlasti dandanašnji! S kolikim hrepenenjem pričakovali smo danes zajutra prihoda Nj. Veličanstva iz srca našega, prelepe Ljubljane; in ko je došel, s kolikim veseljem, s koliko radostjo smo ga vzprejeli in klicali mu slavo neizmerno ter prosili nebo pobožno, da angelj božji spremlja ga na potu, kakor spremljal ga je doslè. Nebo uslišalo je gorečo molitev našo, presvitli vladar se je vrnil in poslovil se

od nas prav po očetovsko, potem ko je obljubil nam, da duša njegova bode vedno z nami! Da duša Tvoja, premili nam vladar! bode vedno z nami, kakor je bila dosle, a uverjen bodi, da bomo mi tesno združeni s Tabo in slavno Tvojo rodbino, kot so bili pradedi naši, da! združeni tako trdno, da vezi te raztrgati ne bode zamogla tudi sila najmočnejša, tudi sila peklenska niti dokler živimo mi, niti dokler živeli bodo naši mlajši, naši potomci — pozni naši unuki, smelo trdimo, ki bodo klicali s pomočjo vladarja vseh vladarjev še danes 600 let in pozneje slavnemu Tvojemu rodu pod gospodstvom poznega Tvojega unuka navdušeno kot kličemo mi danes Tebi iz globočine srca svojega: Slava Franc Josipu I. Slava rodu Habsburškemu! Živila Kranjska in ž njo narod slovenski pod pravičnim žezlom hiše Habsburške!“

V Postojni 20. julija. (*Cesar v Postojni*.) Čeravno so uže mnogovrstni časopisi pisali o tem predmetu, vendar, ker več oči več vidi, dovolite tudi temu dopisu nekoliko prostora.

Pred 16 leti ni bilo v Postojni nobenega nemškutarja. Ko se je odprla čitalnica in pozneje, bili so gospodje, kakor dr. Deu, župan Burger, Karl Vičič, Franc Burger, Anton Salmič, Janez Thuma itd. itd. udje čitalnični in med tržani vladala je lepa sloga. A kasneje, ko so na Dunaji vse sile napeli, Slovence ponemčiti, in kar je oni čas, ko je bila Avstrija še v zvezi z Nemško, nekaj pomen imelo, jeli so bolj omahljivi odpadati in se nekoliko iz častilakomnosti in koristolovja, nekoliko pa iz nevednosti družiti z nemškutarsko stranko na Kranjskem.

Od onega časa se je pa mnogo spremenilo, Avstrija izločena je čisto iz nemške zveze in najvišji krogi so prevideli, da je ponemčevalna sistema pri nas škodljiva. To spoznal je tudi najbolj vpliven nemški minister ali nemškega cesarja desna roka Bismark, in Avstriji nasvetoval, naj narodov ne ponemčuje, ampak pomiri, to se pravi, jim podeli narodno ravnopravnost, da se ne bodo med seboj prepirali in edini z Nemčijo vred obdržali prepotrebni evropski mir.

Iz tega je razvidno, da Avstrija noče ponemčevati svojih narodov, torej ne potrebuje več nemškutarjev, katere je do zdaj v ta namen rabila.

Na tej podlagi ukazal je naš presvitli cesar svojim ministrom vse narode pomiriti, to se pravi, jim dati enake pravice, kakor Nemcem. Ta ukaz ima sedaj veljavo in slovenski jezik zadobil je pri nas enake pravice v šolah in c. k. uradnih, kakor nemški na Nemškem. Pri nas ima toraj slovenski jezik prvo mesto, zatega del se nam je jako čudno zdelo, da je naš župan Burger, rojen Slovenec, tudi tega jezika bolj zmožen, ko nemškega, pozdravil svitlega cesarja samo v nemškem jeziku. Še bolj smo se čudili, na soseskini hiši nobene deželne zastave videti. In nevednost kazala je postojnska občina tudi s tem, da je na Soviču nad Postojno razobesila neko morsko zastavo brez vsacega pomena. Je li Postojna morski trg?! Abotno je bilo slednjič nataktni nemški verz, kateremu so se osobito Nemci na glas smejali.

Navedene pomanjkljivosti izvzemši, pokazala se je Postojna, kar je v resnici, izključljivo slovensko. Blagi cesar je bil prepričan, da v Postojni stanujejo sami Slovenci. Neumno je tedaj, da si v Postojni dve stranki strogo nasprotujeta. Bi se li ne mogli sporazumeti in združiti? Dotične kroge prosimo odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Zakaj se soseska boji po zakonu deželnih belomodro-rudečih zastav?

2. Čemu je pri postojnski županiji, edini v tem političnem okraji, uradni jezik nemški? Čemu zapovedu-

jete slovenski požarni straži po nemško in zakaj ste odstavili zaslužnega moža od poveljništva požarne brambe?

3. Čemu hujskate spoštovane tržane družega na družega in tako razdirate edinost?

Prem 19. julija. (*600letna slavnost*.) Kakor povsod po deželi, tako smo se tudi tukaj po svojih revnih močeh prizadevali dné 11. t. m. slavnostni god 600letnice s šolsko mladino slovesno in primerno praznovati. Uže prejšnji dan so šolski otroci donesli polno šopov domačih svežih cvetic, katere so potem deklice višega dopoludanskega šolskega oddelka v lepe vence povile, s katerimi opletle so se potem podobe „Kristusa na Križi“, „presvitlega cesarja“ in „cesarice“, „sv. Fortunata“ in ona „očeta slovenskega národa“, nepozabljivega dr. Janeza viteza Bleiweisa pl. Trsteniškega. Okolo vseh teh podob v šolski sobi priredile so se potem še lepe cvetoče lipove vejice tako, da je bila vsaka podoba tako rekoč v malem in prijetnem šotorčku videti. Isto tako bila so tudi vsa okna šolske hiše z dišečim lipovjem pošteno ozaljšana.

V tako okrašeni šolski sobi zbere se potem šolska mladina dné 11. t. m. točno ob 1/2 7. uri zjutraj, kjer se ji daljni spored pričetega slavnostnega praznovanja še enkrat natančno pojasni in razloži. Z udarcem 7. ure na to podá se zbrana šolska mladina na številu 172 otrok (pogrešali so se samo 3 obiskovalci) lepo s paroma v domačo farno cerkev sv. Helene k slovesni sv. maši, katero služili so naš visokoč. gosp. župnik Anton Žgur. Po mašnikovem zavživanji zapoje se navdušeno prva in zadnja kitica veličastne avstrijske himne in po zadnjem evangeliji sledi še kot sklep cerkvene slovesnosti zahvalna pesem „Te Deum“. Te božje službe vdeležila se je poleg udov krajnega šolskega sveta tudi prav velika množica drugega odrašenega pobožnega ljudstva, katero bilo je med vsem svetim opravičilo očividno ginjeno.

Po sv. maši podá se zopet vsa šolska mladina paroma nazaj v šolsko sobo, od kodar se pa, ker bil je tu za daljno veselico in slovesnost preskrömen prostor, v lepem sporedu pod vodstvom krajnega šolskega sveta podá na pripraven, s sadnim drevjem obdan prostor pred graščino kneza pl. Porzije.

Na tem prostoru zbere se počasi tudi lepo število odrašenega ljudstva obojnega spola, katero celi daljni veselici, paznim in ginjenim okom sledi.

Prvi sledi slavnostni govor našega visokoč. župnika Antona Žgurja na mladino in vse druge navzoče. Ves govor bil je jako navdušen, zgodovinsk in patrijotičen, obsegajoč pomen slavnosti, poglobitve zgodovinske čine naših presvitlih vladarjev iz preslavne Habsburške hiše, kakor tudi poudarjajoč hrabrosti, zvestobe, vernosti in prave nehlinjene in čiste udanosti naših vrlih pradedov od prvega začetka do današnjega dne gledé vernosti, domo- in rodoljubja, kakor tudi državljanske neomahljivosti in zvestobe. Ves ta govor napravil je ne le na nježna mladinska srca, nego tudi na vse druge navzoče najboljši in najglobokejši utis, ter ostane nam vsem in potomcem našim vednim spominom v šolski kroniki zabilježen.

Po dokončanem slavnostnem govoru zapoje šolska mladina z vso navdušenostjo prvi, četrti in peti odstavek veličastne cesarske pesmi, na kar zadoni iz vseh grl presvitlemu cesarju in celi prevzvišeni Habsburški hiši trikratni „slava“.

Na to sledili so govori 20terih učencev in učenk tukajšnje šole, obsegajoči celo zgodovino naših presvitlih Habsburških vladarjev po knjižici „Habsburški rod“, kateri (govori), reči moram, so od prvega do zadnjega nepričakovano dobro izpali. Videlo se je vsakemu zavedajočih raz obraz, da je ponosen na to, ker mu je

prilika dana o blagih dejanjih, modrem vladanji in slavnih činih naših preslavnih in presvitlih vladarjev Habsburških kaj pripovedovati.

Po dokončanih patrijotičnih govorih zapoje šolska mladina s krepkimi glasovi prav navdušeno slavnostne pesmi „Cesarja naj nam Bog živi“ vse odstavke. Na to deklamovali ste dve učenki, prva: Krstnikova „Avstrija moja“, a druga pa: Cimpermanovo „Ljubav do doma“.

Po malem oddihu in prostem zabavanji zapoje se s šolsko mladino slavnostna pesem: „Radost z lica nam žari se“ navdušeno, s čemur bil je prvi veselični (govorniški) del pri kraji.

Med tem preteklo nam je brzo čas preko 10. ure predpoludnevom. Sedaj prične se novo gibanje; priromajo na prostor veselice trije veliki in vrhano naloženi jerbasi kruha z mrzlo pečenko vred, katerim pridružita se tudi dva poštena škafa domačega vina, s čemur se okrepeča do sitega vseh 172 šolskih otrok, a po vrhu pa z vinom tudi še nekoliko domačih starih ženic, tako, da je bilo vse skupaj prav pošteno veselo. Po tem telesnem okrepečilu sledilo je še nekoliko prostih otroških iger po navodu g. Antona Posege, vodje železniške postaje kilovške. (Konec prih.)

Iz Ljubljane. (*Darila cesarjeva.*) Presvitli cesar darovali so ljubljanskim ubogim 2500 gold., za druge dobrodelne namene pa po 100 do 600 gold., skupaj 5700 goldinarjev. Lepa darila, za katere se bodo zahvale ponavljale v tisučerih srcih osrečenih ubogih!

— (*Presvitli cesar*), ki so dne 12. t. m. obiskali kmetijsko razstavo v Ljubljani, zanimali so se prav živo za razstavljeno lepo živino, enako pa tudi za stroje, za mlekarske izdelke, pa tudi za pivo in slapsko vino v pokušalnici. Koslerjevega piva blagovolili so pokusiti iz za to pripravljenega srebernega pokala, in pokusili so tudi Risling-Rulandca s slapske šole, in tudi so blagovolili pokusiti košček sira bohinjkega in so soglasno z gospodi ministri, ki so jih spremljali, vse poskušeno živo pohvalili.

— (*Za živinska napajališča*) spravlja c. kr. deželna vlada kranjska 1000 gold. državne podpore. Opozorujemo na to podporo vse domače vasi in občine, katere trpe pomanjkanja potrebne vode, da se s prošnjami za podporo obrnejo naravnost do c. k. deželne vlade.

— (*Umrli*) je na Bledu tašča barona Schwegelna, gospá pl. Batista, po dolgem bolehanji.

— (*Javna zahvala.*) Povodom osrečujočega prihoda Nj. Veličanstva presvitlega cesarja v mesto Kranj dne 16. julija t. l. je tukajšnji trgovec in posestnik gospod Franc Omersa podaril mestni občini kranjski državnega posojila sreberno rento za 1000 gold. s tem pogojem, da se obresti te rente vsako leto dne 16. julija v spomin Najvišje navzočnosti mestnim ubogim razdelé.

Za ta velikodušni dar izreka podpisano županstvo v imenu ubogih najprisrčnejšo zahvalo.

Mestno županstvo Kranj dné 17. julija.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Mestni zbor ni sprejel nasveta slavi 200letnico oprostjenja Dunaja pred silo Turkov z ljudsko veselico, kakor se vidi, iz same nagajivosti zoper sedanjo pomirljivo vlado. Med meščani neki zelo vre zavoljo te Dunaju gotovo škodljive demonstracije. — Iz Frohsdorfa dohajajoča poročila o zdravji grofa Chambordskega so bolj in bolj neugodna; po dva zdravnika

se ne ganeta od njegove strani. — Govori se o shodu našega cesarja z nemškim.

Štajarsko. — Zahvalo za sijajen sprejem in skazano jim udanost proglasiti so dali presvitli cesar tudi za Štajarsko v pismu do cesarskega namestnika barona Kübecka, v posebnem pismu do fzm. barona Kuhna pohvalijo pa presvitli cesar stan in vedenje vojaštva v teh deželah.

Pri Brežicah pripetil se je obžalovanja vreden razpor med posestniki vinogradov in komisijo, kateri je nalog zatirati trtno uš. — Posestniki, slabo podučeni, poskusili so siloma zabraniti pokončanje vinograda, v katerem se je prikazala trtna uš; prišlo je do krvavega boja, več posestnikov je poškodovanih, mnogo zaprtih in zdaj je komisija dobila na pomoč blizo 200 vojakov, da bode nadaljevala delo zatiranja. — Da bi se pri takih prilikah ljudje ne dali šuntati po zlobnih podpihovalcih, ampak poslušali svoje prave in znane prijatelje.

Iz Prage. — Dr. Rieger in 71 drugov podali so deželnemu zboru predlog o spremembi volilnega reda, katerega pa naj izdela deželni odbor na podlagi neoporekljivih statističnih dat in pravice z ozirom na oba naroda dežele, razširjenja volilne pravice itd. — V ta namen voli naj se poseben odsek 15 udov, po 5 iz vsake kurije, da pretresa ta predlog in deželnemu zboru poroča. — Ta predlog je gotovo zmeren in pravičen, pa nasprotniki enakopravnosti in miru med avstrijskimi narodi v Avstriji iskali bodo ugovorov toliko časa, da jih najdejo, in kakor zmiraj, tudi pri tej priliki nasprotujejo.

Francoska. — Dve večji vnani vprašanji ste, za kateri se Francoska delj časa borí v deloma prikitem, deloma očitnem nasprotstvu Angleške. — O otoku Madagaskar govorili smo zadnjič, tam se opira Francoska na pogodbo sklenjeno z lani umrlo vladarico otoka in zdaj si prizadeva otok tudi dejansko zasesti. Drugo je Tonkinsko vprašanje, ki zadeva pravice Francoske v Anamu v doljni Aziji. — Da anamski cesar Tu-Duc ni vojske napovedal, temveč zagotavljal, da pogodbo našo spoštuje. Mi tedaj nismo v napovedani vojski, toda skupnost dogodeb, občevalno govorjenje Tu-Ducovo, Kitajske in njenih poslanikov je tako, da se moramo smatrati v stanu vojske z Anamom. Sklepal pa je svoj odgovor z besedami: Mi hočemo maščevati našemu orožju prizadeto osramotenje in pa mrličem naših vojakov storjeno onečastenje.

Naslednik umorjenega načelnika tonkinske francoske posadke pa je izdal proklamacijo do Anamcev, v kateri vse pozivlja, katerim je mar za mir, varnost in blagostanje, pridružiti se prizadevanju Francozov, ki hočejo v ta namen javno oblast v svoje roke vzeti, ker so anamski Mandarin prebivalstvo pustili brez vodstva in varstva.

Egipt. — Kolera hudo razsaja zdaj v Kairi, po 300 in nad 400 na dan jih umira za njo, pa so tudi zdravstvene razmere in naprave tam v resnici turške. Evropske države si prizadevajo zabraniti razširjenje kolere proti Aleksandriji in dalje v Evropo. Da bi le pomagale vse take naredbe!

Popravek. V zadnjih „Novicah“ se je v sestavku „Sé združenimi močmi itd.“ vrnilo nekaj napak. Na 299 str. v desnem oddelku v 21. in 36. vrsti beri „frate“ (nam. trate); na isti strani v tretjem pričetem oddelku naj se bere: „V bližinji dobro ohranjenih gozdov“ (nam. „V bližnjih“); na isti strani v desnem oddelku v 14. vrsti mora stati: „priležna“ (nam. plížna); na 231. str. v levem oddelku v 12. vrsti je izpuščena beseda „cesarja“; slednjič naj bo datum „11. (ne 10.) julija“.